

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА
НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА**

**МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
24 ЛИСТОПАДА 2015 РОКУ**

ХАРКІВ – 2015

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ

БОРИСОВА Л.П.

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ДІТЬМИ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З БАГАТОДІТНИХ СІМЕЙ

У сучасній Україні допомога сім'ям групи «соціального ризику» є одним із важливих напрямів соціально-педагогічної діяльності. Результати досліджень Н. Панкратьєвої показують, що в Україні кожна 3 з багатодітних сімей є неблагополучною [2]. Саме тому дослідження цієї проблеми має важливе теоретичне та практичне значення.

Аналіз досліджень О. Безпалько дозволяє стверджувати, що виховний потенціал багатодітної сім'ї має свої позитивні та негативні характеристики, а процес соціалізації дітей — свої труднощі і проблеми [1]. З одного боку, тут, як правило, виховуються розумні потреби і вміння рахуватися з потребами інших; ні в кого з дітей немає привілейованого становища, а значить, немає підстави для формування егоїзму, асоціальних особливостей; більше можливостей для спілкування, турботи про молодших, засвоєння моральних і соціальних норм і правил гуртожитку; успішніше можуть формуватися такі моральні якості, як чуйність, людяність, відповідальність, повага до людей, а також соціальні якості — здатність до спілкування, адаптації, толерантність. Багатодітна родина - це міні-соціум зі своїми внутрішніми законами: дитина в ній виявляється і в ролі старшого, і в ролі молодшого, вона повинна налагоджувати контакти з кожним членом сім'ї, спілкуватися з дітьми як своєю, так і протилежної статі, вчитися поступатися і наполягати на своєму, захищати свою думку, проявляти гнучкість.

Однак, як свідчать результати досліджень М. Шакурової серед багатодітних родин виявлено низку безперечних труднощів виховання: діти з багатодітних сімей частіше стають на соціально небезпечний шлях поведінки, майже в 3,5 рази частіше, ніж діти з сімей інших типів [3]. Багатодітна родина має менше можливостей для задоволення потреб та інтересів дитини, яким і так приділяється значно менше часу, ніж у родині з однією дитиною, що, природно, не може не позначитися на розвитку дитини.

Аналіз сучасних досліджень показав, що діти з багатодітних сімей, які перебувають у дитячому садку, не отримуючи любові та піклування вдома, привертають увагу вихователя до себе неналежними діями (агресія, гіперактивність, неслухняність, ревності до вихователя) та потребують соціально-педагогічної, психологічної, оздоровчої та корекційної допомоги [4]. Узагальнення ідей вищезазначених науковців дало змогу визначити, що в роботі соціального педагога в ДНЗ з багатодітними сім'ями можна виділити такі напрями: соціальний супровід (бесіди з батьками, аналіз сімейних стосунків, консультування, обстеження матеріально-побутових умов родин);

профілактична робота (налагоджування взаємостосунків між членами родини, врегулювання конфліктів, профілактика насилля); просвітницька діяльність (консультації з метою розвитку компетентності та зацікавленість життям своїх дітей, сприяння дітям та батькам в отриманні гарантованих їм пільг); планування дозвілля (спільні походи до парку, театру, кіно, пікніки тощо); медична допомога (спілкування з сімейним лікарем та психіатром).

Соціальний педагог у дошкільному закладі повинен постійно вдосконалювати модель соціальної роботи з багатодітними родинами з використанням зусиль усіх учасників навчально-виховного процесу.

Література:

1. Безпалько О. П. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях. Навчальний посібник / О. П. Безпалько. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – С. 28-29.
2. Панкратьева Н. В. Здоровье – социальная ценность: [вопросы и ответы] / Н. В. Панкратьева. – М. : Мысль, 1989.- 236 с.
3. Шакурова М. В. Методика и технология работы социального педагога: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / М. В. Шакурова. –М. : Издательский центр «Академия», 2006. – С. 5-10.
4. Шеляг Т. В. Современная семья и социальная работа / Т. В. Шеляг. - М. : Социально-технологический институт, 1999. — 242 с.

БУРВІКОВА К.М.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ У ТЕХНІКУМІ-ІНТЕРНАТІ

Поступовість і динамізм державотворчих процесів, що торкаються всіх сфер економічного, політичного і культурного життя українського суспільства, потребують формування соціально активної особистості. Соціальна активність є важливим елементом суспільного життя, адже вона стимулює суспільство до розвитку. Відповідно, дуже важливо підтримувати й мотивувати соціальну ініціативу в дітей з обмеженими можливостями, які є найбільш незахищеною категорією населення. Це викликає необхідність підготовки соціальних педагогів до роботи з такими дітьми, які потребують належних умов для актуалізації своїх здібностей.

У педагогіці соціальна активність як явище, стан і як відношення людини до дійсності висвітлюється у працях Л. Виготського, Я. Пономарьова, Н. Левітова та ін. Проблеми формування соціальної активності розглядалися й у дисертаційних дослідженнях українських науковців (Л. Новікової, Г. Сороки, О. Трошкіна). Соціально-педагогічний аспект соціальної активності дітей з обмеженими можливостями розглядали М. Баяновська, О. Безпалько, Ю. Жданович, Р. Литвак, С. Поляков, О. Рассказова, А. Сапронов та ін.

Соціальна активність дітей старшого шкільного віку з обмеженими можливостями визначена як індивідуальна якість особистості, в якій